

A diákcsoport választott fantázianeve:

KINCSES TOLNA MEGYE ÉRTÉKVETÉLKEDŐ

2019-2020.

**TOLNA MEGYE TERMÉSZETI ÉRTÉKEI,
AZ EGÉSZSÉG ÉS ÉLETMÓD, VALAMINT A SPORT**

FELADATSOR

ÁLTALÁNOS ISKOLÁS DIÁKOK RÉSZÉRE

*„A helyi identitás és kohézió erősítése Tolna megye
8 településének irodalmi, képzőművészeti
és zenei hagyományainak visszatartásával”*

TOP-5.3.1-16-TL1-2017-00002

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Iskola neve és székhelye:

Felkészítő tanár(ok) neve(i):

A 4 fős diákcsoport tagjainak nevei és osztályai:

.....

.....

.....

Beküldendő papíralapon vagy elektronikus formában:

- a tesztlap kitöltve,
- valamint I. feladat érték felterjesztési adatlapon mellékelve
- továbbá a szorgalmi feladat és a II. feladat külön mellékelve.

Az elkészített feladatokat a következő címekre várjuk:

Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal

7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.

vagy ertektar@tolnamegye.hu

Postai feladás esetén a borítékon kérjük feltüntetni:

KINCSES TOLNA MEGYE ÉRTÉKVETÉLKEDŐ

Beküldési határidő:

2020. január 31.

A feladatok megoldásánál támaszkodjatok a Tolna Megyei Értéktár www.kincsestolnamegye.hu oldalára is!

További információ kérhető: Ótós Réka 74/505-617
ertektar@tolnamegye.hu

Jó munkát!

1. Tolna megye vízivilágának értékei

Vízszintes megfejtések sorrendben:

1. Száz centiméter röviden – Muzsikál – Őriz, óv
2. **Az első megfejtendő**
3. Névelő – Római egyes – Közelre mutató szócska – Igefajta – Luk dinnyén, jégen
4. Kerti munkát végző – Liba – Római ötös – A tárgy ragja
5. Kötszócska – Kérdőszócska – Azon a helyen – Fedél
6. Szellemesség – Asztali edény – Spanyol gépkocsijel – Pénzbeni érték
7. Angolul én – **A második megfejtendő** – A bróm vegyjele
8. Nitrogén – A túlsót – Kedves, bájos
9. A tojásain ülő tyúk jelzője – Fennkölt költemények – Orrhang betűjele
10. Dehogy! – Meglepetés szava – Hamis – Földimogyoró jelzője lehet
11. Ebből a vitaminból többféle is van – Ősapánk – Ódon, ősi – Balkáni tánc
12. **A harmadik megfejtendő** – Nem az!
13. Vesszőből font tartóeszköz – Lehullott lomb – Személyem
14. Világtalan – Ezer milliliter röviden – Található belőle
15. Véredény – Fegyverből tüzel – Inni adás állatoknak
16. Fekete István kacsanéve – Római negyvenkilenc – Keretes
17. **A negyedik megfejtendő** – Hidrogén
18. Csikarás következménye tréfásan – Szilícium-dioxid
19. Római ötvenes – Régi zsinóros felsőkabát – Oxigén – Az amper jele – Nyakbavaló
20. Piaci kofa – A sorvégen összezseng – A harmadik matematikai ismeretlen: x, y, ...
21. Sajnál – Intercity – Római ezres – Kedvelt kenyérszelet jelzője
22. Ógörög betűjele az omikron – **Az ötödik megfejtendő** – Hozzá képest lejjebb
23. Illata – Észak angol rövidítése – A kör sugara – Számos – A sebesség jele

Függőleges megfejtések sorrendben:

1. Atomvárosunk – Jobban, nagyobb fokban – Hibát követ el – Főzőedény
2. E napon – Indul az ábécé – Észak – Origó – Erős szándék – Tetejére – Zizegő hang
3. Erőlködve vivő – Tíz mázsa – Út mellett fut – Kettősbetűnk – Termelő tevékenység
4. Végéhez ér az ábécé – Csodálkozó szócska – Tévedés – Enne – Az ezüst vegyjele
5. Magasba tart – Nyelvi egység – Ellenfélhez pártol – Hímkutya – Népiesen após
6. A nátrium vegyjele – Szó végén mindig hosszú – Száját nagyra nyit – A szerelem antik istene – A harmadik személy – Késői napszak – Kettősbetűnk
7. Mennyei – Cipészek szerszáma – Háziállatok lakhelye – Kelet – Tudja, hogy ki vagyok – A cink vegyjele
8. Népies lyuk – Fogy a hó, a jég – Egy időtől mostanáig – Balga párja a Csongor és Tündében – Lám!
9. Molett – Betűvetés – Ünnepelesen átad – Hegycsúcs – Görög gépkocsijel
10. Közlekedési ágazat – Öltöny része – Apró kölyök, tökmag méretű – Az innensőt
11. Esztendő – Átmérő – Németország egyik határa!!! – Zorro kardvágása – Gabona betakarítása – Kisiskolás
12. Ének – Személyed – Koordinátarendszerben a függőleges tengely – Indíték – Úri hölgyek, de kártyalapok is – Fél ív! – Kerek betű
13. Gabonanyaláb – Kötélcsomót oldozó – A tél közepe! – Pocsolyás földút jelzője – Tesz valahová
14. A kálium vegyjele – Partner – Az egyik fosztóképző – Fizikában az út jele – Főbb vonásaiban ismertet
15. Szúrófegyver – A csodák csodája – Víziállat – Csík

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	■		■						■				■	■	■
2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3		■		■		■					■				■
4							■	■				■		■	
5		■		■	■	■	■				■				
6	■				■				■	■	■		■		
7		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			■
8		■	■				■								■
9						■					■	■		■	■
10		■	■		■			■							■
11		■					■		■	■	■				
12	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
13	■						■					■			■
14				■		■	■	■					■	■	■
15			■	■			■							■	■
16				■	■	■	■		■						■
17	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
18	■	■	■								■				
19		■						■		■		■			
20					■	■						■	■		■
21				■			■		■						
22		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
23						■		■		■				■	

Érték megnevezése

Melyik település értéktárában található?

1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM : 50

2. Védett növények a Tolna Megyei Értéktárban

- A) Törpe nőszirm
- B) Vitézkosbor
- C) Pókbangó
- D) Tarka sáfrány
- E) Tátorján

Értéktár	Kép sorszáma	Elnevezés betűjele
Bogyiszlói Értéktár		
Bölcskei Értéktár		
Dunaföldvári Értéktár		
Szedresi Értéktár		
Tengelici Értéktár		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

3. Védett területek a Tolna Megyei Értéktárban

- A) Holtág
- B) Láprét
- C) Legelő
- D) Lössfal
- E) Pannóniai üledék

<i>Értéktár</i>	<i>Kép sorszáma</i>	<i>Elnevezés betűjele</i>
Bikácsi Értéktár		
Kurdi Értéktár		
Nagydorogi Értéktár		
Paksi Értéktár		
Tolnai Értéktár		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

4. Védett állatok a Tolna Megyei Értéktárban

- A) Dámszarvas
- B) Sisakos sáska
- C) Fekete gólya
- D) Gímszarvas
- E) Ürge

Értéktár	Kép sorszáma	Elnevezés betűjele
Bátai Értéktár		
Nagydorogi Értéktár		
Paksi Értéktár		
Szekszárdi Értéktár		
Tamási Értéktár		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

5. Tolna megyei olimpikonok eredményei

A = aranyérem

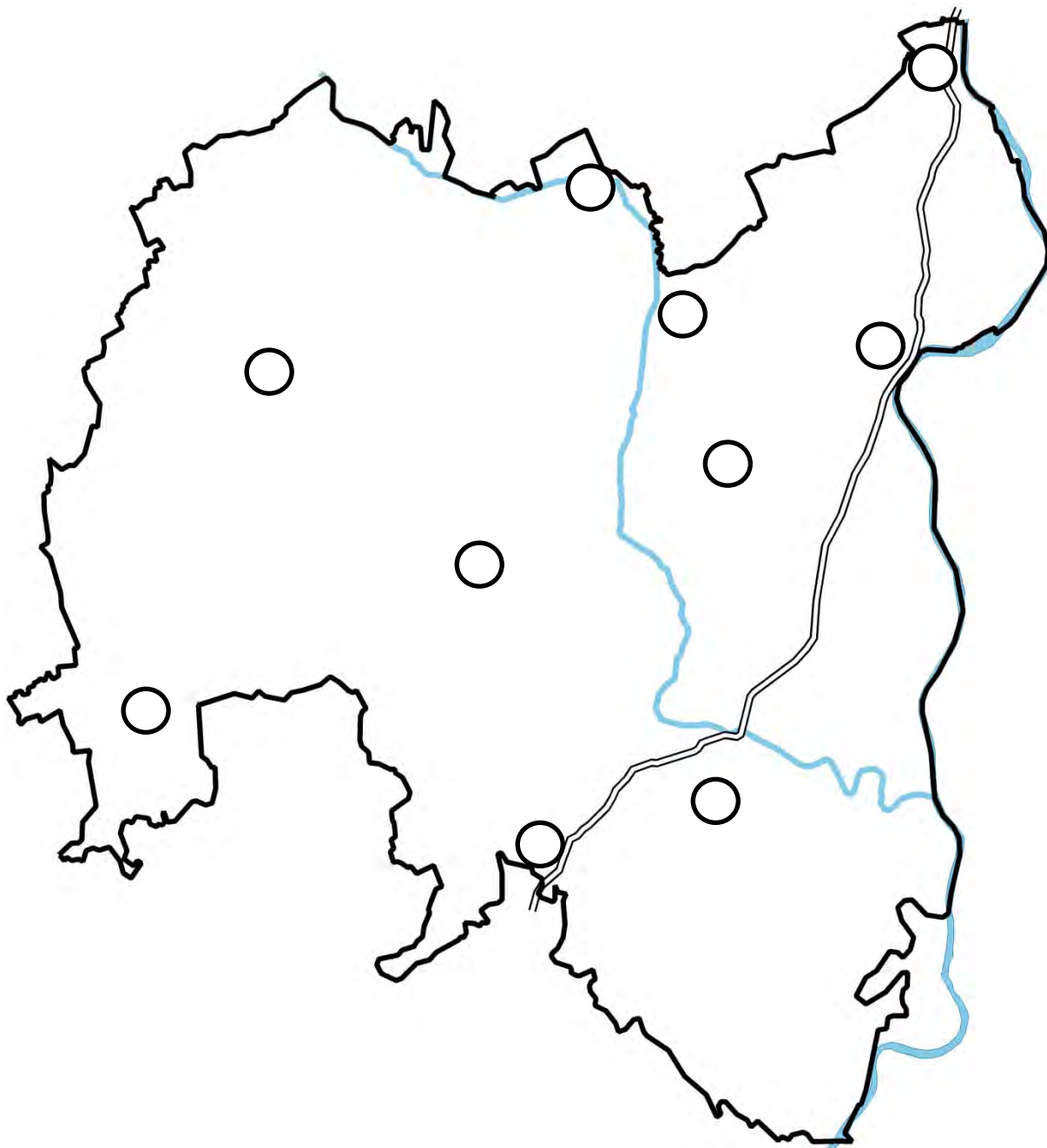
E = ezüstérem

B = bronzérem

<i>Az olimpikon neve</i>	<i>Kép száma</i>	<i>Települési értéktár</i>	<i>Sportága</i>	<i>Érme(i)</i>	<i>Év(ek)ben</i>

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

6. Tolna megye melegvízű fürdői

- 1) Tolna megye négy városában található olyan termál-gyógyfürdő, amely szerepel a Tolna Megyei Értéktár értékei között is. Településük karikáját színezd pirosra, és írd mellé a település nevét is!
- 2) Tolna megye további négy településén szállodában/szállodánál kialakított melegvízes fürdő található. Településük karikáját színezd zöldre, és írd mellé a település nevét is!
- 3) Tolna megye két városában a melegvízes fürdő csak nyári szezonban nyújt wellness lehetőséget. Településük karikáját színezd sárgára, és írd mellé a település nevét is!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

7. Hungarikummá minősített magyarországi táji értékek

<i>Földrajzi név</i>	<i>Megye</i>	<i>Hungarikum kategóriája</i>

A fenti hungarikum tájak közül nem mindegyik kapta a „természeti környezet” besorolást.

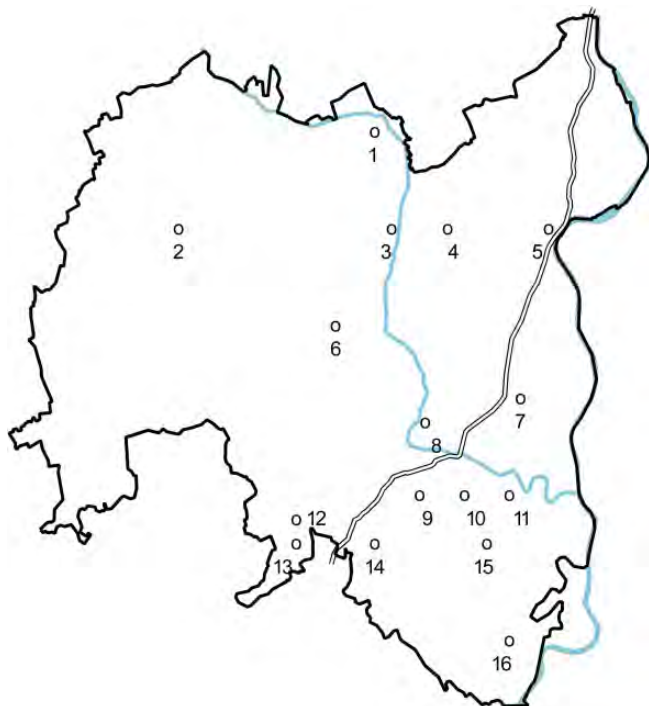
Írd be a fenti táblázatba a tényleges besorolást is!

Helyezd el a táj sorszámát Magyarország vaktérképének pontos helyén!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

8. Tolnaikumok

Határozd meg, mit jelent a TOLNAIKUM név!

(A 9-10-11., valamint a 12-13. sorszámú tolnaikumok megnevezési sorrendje szabad!)

Jelöld X-szel a táblázat utolsó oszlopában, ha a TOLNAIKUM kategóriája: „természeti környezet”!

Sorszám	Tolnaikum megnevezése	Jelölés
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

9. Erdély természeti csodái a Magyar Nemzeti Értéktárban

Kép sorszáma	Érték megnevezése
1	
2	
3	
4	
5	

A 3. képhez legendák/mondák is fűződnek egy szentről, egy betyárról és a tündérekről.
Írd le néhány mondattal mindhárom legenda/monda lényegét!

- A).....
-
-
- B).....
-
-
- C).....
-
-

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

10. A természet a költészetben

[illegible]

Fejtsd meg a 71 (közülük 65 értéktári tevékenységet folytató) település nevét!

1. Paprikája és orchideás erdeje is megyei érték – A bányásmúltú kisvárosnak egyelőre csak két megyei értéke van – Megyei értéke a Gizella hengermalom
2. A csicsói római katolikus templom is idetartozó megyei érték – Az idekötődő Lázár Ervin írói munkássága tolnaikum – Az értéktári tevékenységbe bekapcsolódó települések közül az egyetlen, amelyiknek még nincs megyei értéke
3. Vára tolnaikum – A faluról elnevezett régészeti leletek világhírűek – Megyei értéke, hogy területe már a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzetbe nyúlik
4. A Vármegyeháza, de borai is tolnaikumok – Nagy méretű evangélikus temploma tolnaikum – A Kapos menti községnek a katolikus temploma megyei érték
5. A pannóniai üledékek ősmaradványai megyei értékek – A Sárköz és a Völgység határán található falunak két temploma is megyei érték – Megyei értéke a Naksol
6. A szlavón tölgyes megyei érték – Pincefaluja tolnaikum – A Szent Vér kegyhely és búcsú tolnaikum
7. A kis falut érinti a nemzetközi Szent Márton-út – Megyei értéke az Ős-Sárvíz is – A község hagyományos dunai kompja jelenleg nem működik
8. Az ide köthető atomenergetikai szaktudás tolnaikum – A falu külterületi pusztája Illyés Gyula szülőhelye – A megyei érték rangú pillés vidék egyik központja
9. A Hőgyész melletti kis falu evangélikus temploma megyei érték – A völgyéségi aprófalú temploma, plébániája és Szent Flórián-szobra is megyei érték – Innen vezet a Beszédes József-híd az Alföldre
10. A hozzá tartozó Borjádön található a söréttorony – Az előző községgel összenőtt kis településnek csak a temploma megyei érték – Neves külterülete Dombori üdülőhely
11. Selyemgubóraktára ipari műemlék – Itt található a Tizennégy Segítő Szent kápolnája – Csapó Vilmos honvédtábornok szülő- és temetkezési helye
12. Vára és „diadala” is történelmi érték – Szerb ortodox műemlékei és búcsúja tolnaikum – Különleges értékei a Kalap Múzeum és a szégyenkő is
13. Híressége a Brill-pálinka – Keresztelő Szent Jánosról elnevezett temploma egyetlen megyei értéke – A községek közül itt található a legtöbb kastély
14. Hőgyésről Dombóvár felé haladva a kis falu 1828-ban épült temploma megyei érték – Deák-pincéje arról kapta a nevét, hogy volt a haza bölcsének búvóhelye – Népzeneészei sokasága jelent megyei értéket
15. Itt található a Kistápei-láprét – Az eredeti Kossuth-szoborcsoport őrzője
16. Innen származnak legnagyobb számban Népművészet Mesterei – A műemlék templomára büszke faluba vezető út már Baranya területéről indul
17. Sebestyén István bukovinai székely mesemondó faluja – Egykori szeszgyára ipari műemlék
18. Bogár István munkássága ennek a sárközi településnek a megyei értéke – Külterületén található a zsbriki német telepház műemléke
19. A tolnaikummá minősített gyulaji dám a település értéktárának rangos tétele – A megye nyugati részén fekvő településnek műemléke a Viczay-kastély
20. Kőtára és víz alatti régészeti emlékei rangos látnivalók – Zománcipara tolnaikum
21. Ökoturisztikai Központja és népdalköre is híresíti – Földvára és halomsír-leletei is megyei értékek
22. Szent Valerius-ereklýje igazi kuriózum – Terméke a Völgységi Zamatos gyümölcslé
23. László László bukovinai székely primás faluja – Itt találták meg a Szárnyas Génius nevű római kori bronzszobrot
24. Egyik műemléke a Sztankovánszky-mauzóleum – A Simontornyával szomszédos község megyei értéke református temploma
25. A Werbőczy-vár romjai történelmi emlékek – Románkori és gótikus templomromjai kirándulók célpontjai

26. Kettős református temploma építészeti érdekesség – A halastavak falujának evangélikus temploma műemlék
27. Temploma az ország tíz legmagasabb kőépítménye közé tartozik – Az előző várossal szomszédos sárközi falu református temploma és tájháza is megyei érték
28. Gy. Bóli János és K. Kovács János faluja
29. Itt található a Barátok Tava
30. Fecske Bábcsoportja országos hírű

Találd meg azt a 6 „kakukkfőka” települést, ahol a véget ért önkormányzati ciklus zárultáig még nem kezdődött meg az értéktári tevékenység, pedig értékekben gazdagok!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

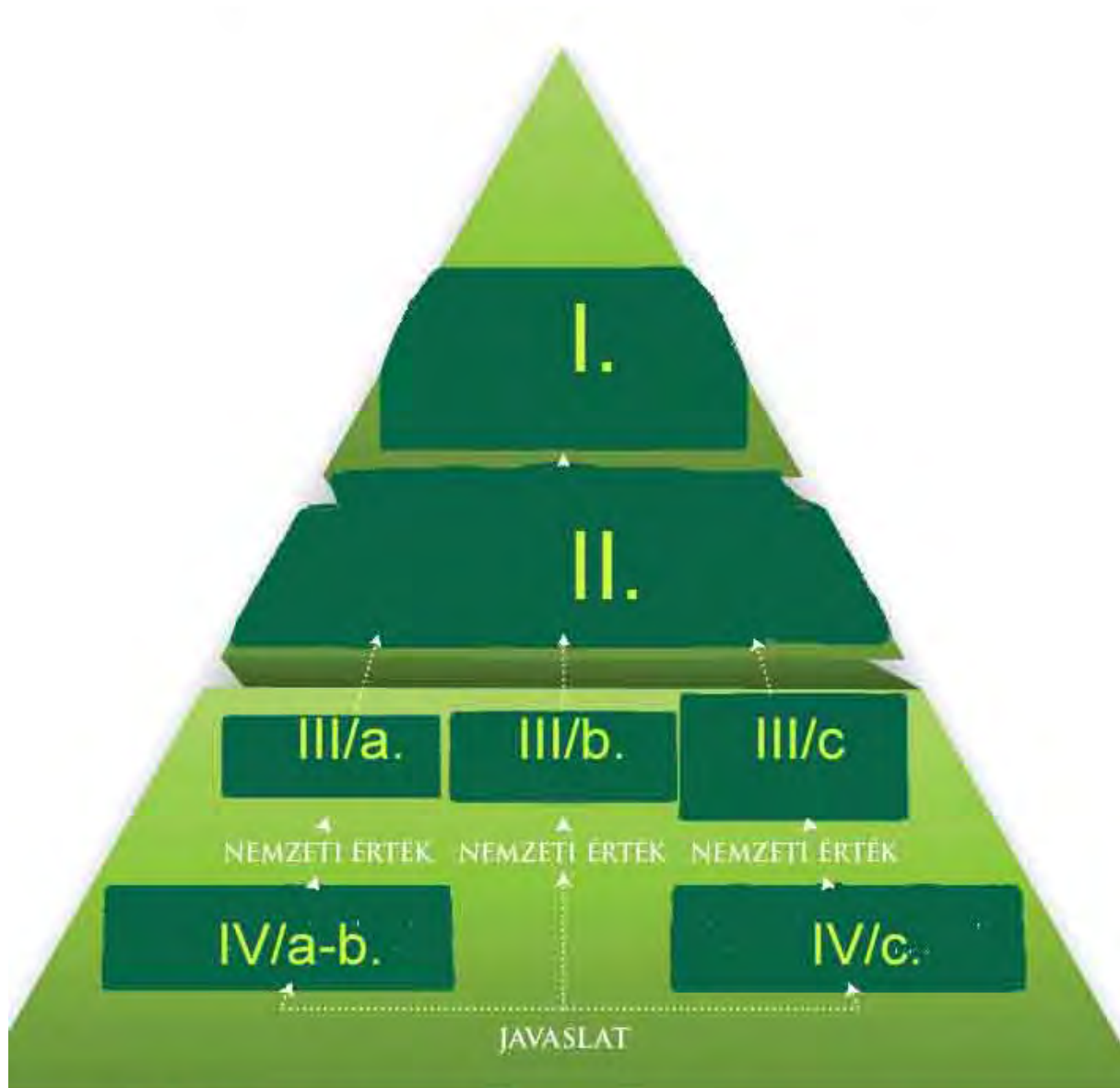
A bekeretezett vízszintes sorokban egy versidézetet találsz. Nevezd meg a költőt és add meg versének címét!

A költő neve:

A vers címe:

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

11. Az értéktári tevékenység alapfogalmai

NEMZETI ÉRTÉKPIRAMIS

Nevezd meg az egyes szinteket és az odatarozó alszinteket, és írd 1-1 konkrét értékpéldát!

	<i>Az értéktár megnevezése</i>	<i>Idevaló példa konkrét érték megnevezésével</i>
I.		
II.		
III/a.		
III/b.		
III/c.		
IV/a.		
IV/b.		
IV/c.		

Írd le a hungarikum meghatározását!

.....

.....

.....

.....

Kik és hogyan hozhatnak létre helyi értéktárat?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

MUNKAFELADATOK

I. FELTERJESZTÉS

A kincsestolnamegye.hu honlapon megadott felterjesztési űrlap segítségével készíts el egy környezetben található – még fel nem terjesztett – természeti környezeti értékről (pl. védett terület, növény, állat, vízi világ stb.) készített teljes felterjesztést!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 80

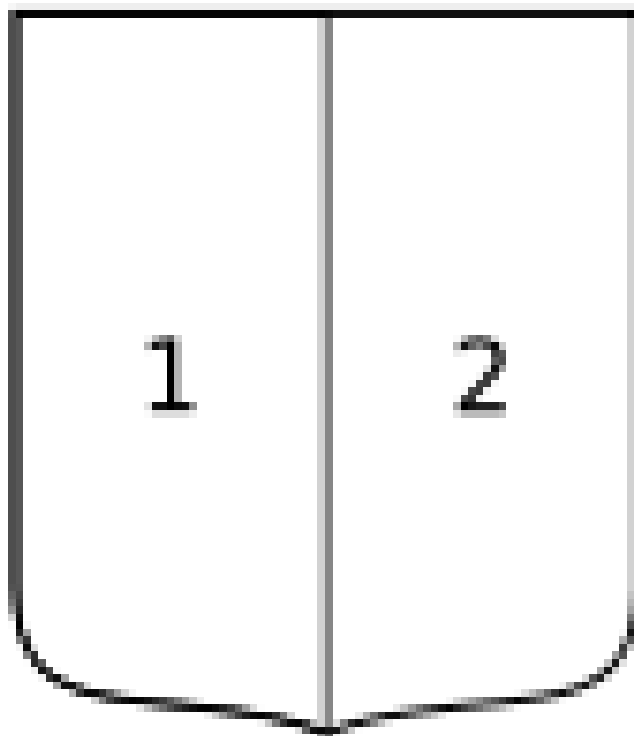
+ SZORGALMI FELADAT

CSAPAT MOTTÓ

Válasszatok egy, a természettel kapcsolatos idézetet csapat-mottónak:

.....

Válaszd ki Tolna megye 1-1 jellegzetes védett állatát és növényét, és rajzolj velük címert!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 20

II. MADARAK AZ ETETŐN

Ha nincs a környezetben, készíts madáretetőt. Figyeld meg, milyen madarak jönnek a madáretetőre, írd le a fajokat (min. 5 db), tulajdonságaikat. Rajzold le, vagy készíts fényképet!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100